

SREDNJI ŽAGAR *Mergus serrator*

Red-breasted Merganser – one male in eclipse plumage and one female observed on 27 Oct 2010 on Rače fishponds in Rački ribniki - Požeg Landscape Park (UTM WM54, NE Slovenia); presumably the same individuals were seen a few hours later at Medvedce reservoir (UTM WM53, NE Slovenia). These are the first and the second records for fishponds and the reservoir, respectively, and according to data published also being one of the earliest autumn records in Slovenia.

Dne 27.10.2010 sem med obiskom Račkih ribnikov v Krajinskem parku Rački ribniki - Požeg na Velikem ribniku opazoval dva srednja žagarja. Samec v eklipsnem perju in samica sta plavala med liskami *Fulica atra* in kostanjekami *Aythya nyroca* ter izmenično lovila ribe. Verjetno ista osebkina sem kasneje istega dne opazoval še na zadrževalniku Medvedce. Da je šlo za ista osebkina, sem ocenil na podlagi značilne obarvanosti perja opazovanih ptic in dejstva, da sta na zadrževalnik priletela iz severne smeri, potem ko sem prebil že nekaj časa ob zadrževalniku. To je še drugi podatek za območje zadrževalnika (BORDJAN & BOŽIČ 2009), za Račke ribnike pa je na podlagi meni dostopnih podatkov to celo prvo opazovanje vrste. Srednji žagar v majhnem številu redno prezimuje na slovenski obali, občasno in posamič pa se pozimi pojavlja tudi v notranjosti (SOVINC 1994). Glavnina podatkov iz obdobja jesenske selitve je iz meseca novembra. Z izjemo enega septembrskega podatka (JANČAR *et al.* 2007) je moje opazovanje eno redkih objavljenih oktobrskih opazovanj vrste v Sloveniji (ŠERE 1982, VRHOVNIK 1984, BOŽIČ 1992, GEISTER 1992, DENAC 1995, ŠTUMBERGER 1996B, SENEGAČNIK *et al.* 1998, GREGORI & ŠERE 2005, JANČAR *et al.* 2007, BORDJAN & BOŽIČ 2009, BORDJAN *v pripravi*).

Dejan Bordjan, Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

VELIKI ŽAGAR *Mergus merganser*

Goosander – 47 individuals, presumably mainly juveniles, observed on 21 Jul 2010 on the section of Kolpa River between Žuniči and Adlešiči (border section Slovenia / Croatia), most of them in the canyon below Miliči village (UTM WL23, SE Slovenia); two females leading ducklings seen there already on 3 Jul 2009. Estimated 3–5 pairs could have bred in 2010, while no birds were recorded there during the consecutive summers from 1996 on; the southeasternmost breeding-site in Slovenia and second most important site in Croatia after Peruća Lake.

Dne 21.7.2010 sem med veslanjem po Kolpi, na mejnem odseku med Žuniči in Adlešiči, opazoval skupno 47 velikih žagarjev. Večina se jih je zadrževala v kanjonu pod vasjo Miliči. Bili so zelo plašni, tako da je bilo štetje težavno, saj so se ptice prestavljale gor in dol po reki. Žal s seboj nisem imel ne daljnogleda ne priročnika za določevanje ptic, tako da sem lahko določil le vrsto, ne pa tudi starosti in spola. Po občutku pa bi rekel, da je bila večina teh ptic nekoliko manjša od drugih in da so vzletale nekoliko nerodnejše. Naredili smo nekaj slabših posnetkov s kompaktnim fotoaparatom (slika 4). Dne 22.8.2010 se je na tem delu Kolpe zadrževalo še 15 velikih žagarjev (T. JANČAR *osebno*). V poletnem času sem se od leta 1996 skoraj vsako leto spustil s čolnom po tem delu Kolpe, vendar velikih žagarjev tam nisem videl nikoli. Ob hipotezi, da sem opazoval večinoma prvoletne osebkine iz gnezd ob Kolpi, bi lahko zaključil, da je leta 2010 v kanjonu Kolpe (verjetno na omenjenem odseku) gnezdilo 3–5 parov velikih žagarjev. Na Trbojskem jezeru namreč družine velikih žagarjev štejejo povprečno do 10 mladičev in samico (CIGLIČ & GEISTER 1995, B. RUBINIČ *osebno*). Hipotezo pa je vsekakor treba še potrditi z natančnejšimi in predvsem zgodnejšimi opazovanji v naslednjih letih. Če nam bo to uspelo, gre za najbolj JV gnezdišče velikega žagarja v Sloveniji in drugo najpomembnejše gnezdišče te vrste na Hrvaškem, poleg jezera Peruća, kjer gnezdi 4–6 parov velikih žagarjev (RADOVIČ *et al.* 2003). Naknadno sem izvedel, da sta velike žagarje na Kolpi opazovala že leta 2009 Andrej Hudoklin in Dušan Klenovšek. Dne 3.7.2009 sta na odseku Žuniči–kolonija sivih čapelj pod vasjo Miliči iz čolna opazovala dve družini velikih žagarjev z nekaj mladiči (A. HUDOKLIN & D. KLENOVŠEK *osebno*).

Primož Kmecl, Mala čolnarska 4b, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: primoz.kmecl@dopps.si

Slika 4 / Figure 4: Veliki žagar / Goosander *Mergus merganser*, Miliči, reka Kolpa, 21.7.2010 (foto: K. Kmecl)